
Törvényi szabályozás

- **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről,**
 - **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról**
 - **32/2012. (X.8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű gyermekek iskolai nevelésének irányelve (2013. augusztus 1.)**
 - **4/2010. (I. 19.) OKM rendelet a pedagógiai szakszolgálatokról**
-

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- ✓ **sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,**
- ✓ **a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,**
- ✓ **kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,**

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló, (2013.09.01.)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló:

az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

- az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít,
 - társas kapcsolati problémákkal,
 - tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd,
 - közösségbe való beilleszkedése,
 - illetve a személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat,
 - de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.
-

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:

az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:

- mozgásszervi,
 - érzékszervi,
 - értelmi,
 - beszéd fogyatékos,
 - több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
 - autizmus spektrum zavarral,
 - egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.
-

Átmeneti szabályozás:

Ha a nevelési-oktatási intézmény alapító okiratában, működési engedélyében, nyilvántartásba vételi határozatában az intézmény alaptevékenységei között

- **a) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető, vagy vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek, tanulók ellátása,**
- **b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos, vagy súlyos rendellenességével küzdő gyermekek, tanulók ellátása**

szerepel, azon **2013. január 1-ig az egyéb pszichés fejlődési zavarral** (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek, tanulók ellátását is érteni kell.

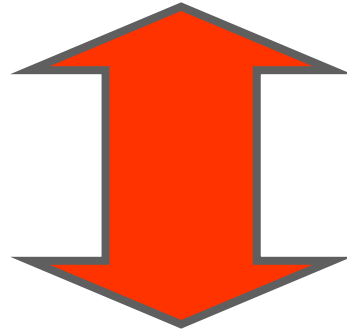
Ha a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló **szakértői véleményében** a sajátos nevelési igényt

- **a) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető, vagy vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenessége,**
- **b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos, vagy súlyos rendellenessége**

alapozza meg, azon a gyermek, a tanuló következő felülvizsgálatáig, de legkésőbb **2015. szeptember 1-ig az egyéb pszichés fejlődési zavart** (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavart) is érteni kell.

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanulók köre

- Sajátos nevelési igényű gyermekek,
tanulók

- Beilleszkedési, tanulási, magatartási
nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók
-

A különleges bánásmódra jogosultak két csoportja közötti azonosságok

- Szakvélemény alapozza meg a jogosultságot

- A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók esetében az **illetékes szakértői bizottság szakvéleménye**
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók esetében a **nevelési tanácsadás** keretében készített **szakvélemény**

Sajátos nevelési igény megállapítása

Megyei Tanulási Képességet
Vizsgáló Szakértői és
Rehabilitációs
Bizottság

- értelmi fogyatékoság,
- autizmus,
- egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar) diagnosztizálása
- kötelező kontroll vizsgálat

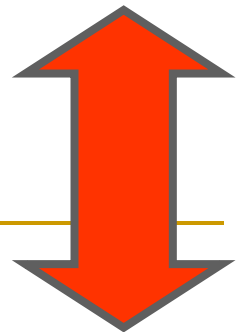
Országos Szakértői és
Rehabilitációs Bizottságok

- mozgás-fogyatékoság diagnosztizálása,
- érzékszervi (látás, hallás,) fogyatékoság diagnosztizálása,
- beszéd-fogyatékoság diagnosztizálása

A különleges bánásmódra jogosultak két csoport közötti különbségek

- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók oktatása a lakóhelyi, vagy a választott iskolában történik, elkülönítésük, az arra való elkülönítésük jogszabály ellenes.

A nevelési tanácsadó szakvéleménye nem tartalmaz intézményi kijelölésre vonatkozó javaslatot, de tartalmazza a nevelési tanácsadóban és/vagy az óvodában, az iskolában történő fejlesztésre vonatkozó javaslatokat.

A különleges bánásmódra jogosultak két csoport közötti különbségek:

A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók esetében a szakértői bizottság szakvéleménye tartalmazza:

- Az intézmény kijelölését (a gyermek, a tanuló csak a feltételekkel rendelkező, kijelölt intézménybe iratható be, intézményváltogatás csak a szakértői bizottságon keresztül történhet).
 - Az oktatás integrált, illetve szegregált szervezeti formáját, azaz a szegregáltan oktatható gyerekeket nem vehetik fel az integráló intézmények. Az integrálhatóakat viszont a szülő döntése alapján felveheti a szegregált intézmény
-

Az SNI-sek jogai

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.
 - A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani
-

Intézmény kiválasztása:

- A szülő választja ki a sajátos nevelési igényű tanuló számára megfelelő ellátást nyújtó nevelési-oktatási intézményt az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, a szülő és a gyermek igényeinek és lehetőségeinek figyelembevételével.
-

Mentesítések:

- A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti:
 - az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól,
 - e helyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő
-

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához szükséges feltételek:

- a fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása,
- a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatása,
- a neveléshez és oktatáshoz szükséges speciális tanterv, tankönyv és egyéb segédlet,
- speciális gyógyászati és technikai eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához szükséges feltételek:

- A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógusi hálózat útján is biztosítható.
 - Az utazó gyógypedagógusi hálózat megszervezése és működtetése a kormányhivatal feladata.
-

A rehabilitációs célú foglalkoztatáshoz való jog, a gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményei

A sajátos nevelési igényű neveléshez és oktatáshoz szükséges feltételek: a gyermek, tanuló külön óvodai neveléséhez, illetve iskolai neveléséhez és oktatásához:

- a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatása,
 - a neveléshez és oktatáshoz szükséges speciális tanterv,
 - tankönyv,
 - és más segédletek.
-

Habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás

- A gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a sajátos nevelési igényű tanulók részére a meghatározott tanórai foglalkozásokon túl kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni.
 - A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkerete a az évfolyamra meghatározott heti kötelező tanítási óra.
-

Habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás óraszámának kiszámítása

A tanuló kötelező tanórai foglalkozása nem lehet több:

- **d) 9.-10. évfolyamon napi öt vagy hat (heti átlagban öt és fél) tanítási óránál;**
- **e) középiskolában - az f)-g) pontban meghatározott kivétellel - a 11. évfolyamtól napi hat tanítási óránál;**
- **f) a szakképzésben az iskolai és iskolán kívüli gyakorlati képzés a szakképzési törvényben meghatározott időnél;**
- **g) szakképzési évfolyamon, a szakmai elméleti tanítási órák száma napi hét tanítási óránál, egy tanítási napon a szakmai elméleti és szakmai gyakorlati tanítási órák száma napi nyolc tanítási óránál; ha a szakiskola vagy a szakközépiskola művészeti szakmai vizsgára készít fel, párhuzamos oktatás esetén heti átlagban napi nyolc tanítási óránál. Ha a szakiskola vagy a szakközépiskola párhuzamos oktatás keretében készít fel a művészeti szakmai vizsgára, a tanítási év átlagában az általános műveltséget megalapozó pedagógiai szakasz követelményeinek átadására fordított tanítási órák száma nem lehet kevesebb - a (3) bekezdés b)-e) pontjában - az évfolyamra meghatározott tanórai foglalkozás ötven százalékánál.**

Habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás aránya a kötelező tanórai foglalkozáshoz viszonyítottn

- **a) tizenöt százaléka értelmi fogyatékos tanuló,**
 - **b) tizenöt százaléka - az autista kivételével - többi fel nem sorolt fogyatékos tanuló,**
 - **c) harmincöt százaléka a gyengénlátó tanuló,**
 - **d) negyven százaléka a mozgásfogyatékos, a vak, a nagyothalló, a beszéd fogyatékos tanuló,**
 - **e) ötven százaléka a siket és az autista tanuló**
-

Rehabilitációs órák száma

		15%	35%	40%	50%
Osztály- fok	Heti kötelező óraszám	Értelmi Fogyatéko- sok, egyéb pszichés fejlődési zavar	Gyengén- látó	Mozgás- fogy., vak, Nagyot- halló, Beszéd- Fogyaté- kos	Siket, autista
9.-10.	27,5 óra	4 óra	10 óra	11 óra	14 óra
11.-	30 óra	4,5 óra	11 óra	12 óra	15 óra

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

- Az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény SZMSZ-e az bekezdésben foglaltakon kívül tartalmazza az intézmény által szakmailag támogatott nevelési-oktatási intézmények mindegyikére vonatkozóan a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók többi gyermekkel, tanulóval együtt történő nevelésének, oktatásának segítségét szolgáló tevékenységek tartalmát, szervezeti formáját, időkeretét.
-

Felvételi-

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

- A hivatal szeptember 30-áig honlapján közlemény formájában nyilvánosságra hozza az adott tanévre vonatkozóan a középfokú iskolák tanulmányi területeinek meghatározási formáját:
 - Ezen belül a felvételi kérelmek elbírálásának, rangsorolásának módját, szabályait, ezen belül különösen a 27. § (2) bekezdésében szereplő szempontok alapján a teljesítmények értékelésének módját és figyelembe vételének arányait, a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő jelentkezőre vonatkozó speciális elbírálási szabályokat.
 - Amennyiben a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő jelentkező élni kíván az Nkt. 51. § (5) bekezdésében biztosított jogával, a jelentkezési laphoz csatolnia kell az erre vonatkozó kérelmet, valamint a szakértői bizottság véleményét. Az igazgató a kérelemről döntését határozat formájában hozza meg. Az igazgató döntésében rendelkezik az iskolai tanulmányok során a tanuló által használt, megszokott eszközök biztosításáról, az írásbeli dolgozat elkészítéséhez a munkaidő meghosszabbításáról, a vizsga meghatározott részeinek értékelése alóli felmentésről.
-

Mentesítés

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

- A központi írásbeli vizsga során a vizsgaszervező iskola biztosítja a tanári felügyeletet. A vizsgateremben a tanulók ültetési rendjét úgy kell kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák és ne segíthessék.
- A vizsga során – a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók részére a 33. § (3) bekezdés alapján adott igazgatói engedélyben meghatározott eltéréssel – a feladatlap-készítő bizottságok által meghatározott, a hivatal honlapján közzétett, a tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet szerinti jelentkezési határidőig nyilvánosságra hozott és az egyes feladatlapokon is feltüntetett segédeszközök használhatók

Mentesítés- felvételi

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51.§

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló részére a felvételi vizsgán indokolt esetben biztosítani kell:

- a hosszabb felkészülési időt,
- az írásbeli vagy szóbeli felmérésen biztosítani kell az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket,
- a vizsga szervezésével alkalmazkodni kell az adottságaihoz.

Mentesítések:

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 71.§

A tanulmányok alatti írásbeli, szóbeli vizsga

- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján
 - a) a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni,
 - b) a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
 - c) a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet,
 - d) a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teheti le.
-

Magántanuló jogai:

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 75.§(3)

- Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a nevelési tanácsadási feladatot, szakértői bizottsági feladatot ellátó intézmény szakértői véleménye alapján tanulmányait magántanulóként folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, **az ehhez szükséges pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.** Az iskolában nem foglalkoztatott szakemberek biztosításáról
- a) a beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló esetén a szakvéleményt kiállító a nevelési tanácsadást ellátó intézménynek,
- b) sajátos nevelési igényű tanuló esetén a fővárosi, megyei utazó gyógypedagógusi hálózat keretében kell gondoskodni.

Dokumentum: Beírási napló

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 95.§

Ha az iskola beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vagy sajátos nevelési igényű tanuló nevelését, oktatását is ellátja, **a beírási naplóban fel kell tüntetni:**

- a szakvéleményt kiállító nevelési tanácsadói feladatot, a szakértői bizottsági feladatot ellátó intézmény, nevét, címét,
- a szakvélemény számát és kiállításának keltét, az elvégzett felülvizsgálatok, valamint a következő kötelező felülvizsgálat időpontját,
- a tanuló sajátos nevelési igényére vonatkozó adatait.
- Az iskola **minden év június 30-áig** megküldi az illetékes szakértői bizottsági feladatot ellátó intézmény részére azon tanulók nevét – a szakvéleményt kiállító intézmény és a **szakvélemény számával együtt** –, akiknek a felülvizsgálata a következő tanévben esedékes.

Dokumentum: Törzslap

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 99.§

Ha az iskola sajátos nevelési igényű tanulónevelés-oktatását is ellátja, **a törzslapon** fel kell tüntetni:

- a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét,
 - a szakvélemény számát,
 - kiállításának keltét, a felülvizsgálat időpontját.
-

Dokumentáció

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 139. §

- (1) A nevelési-oktatási intézmény a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít, és a végrehajtásában közreműködő pedagógus évente legalább egy alkalommal rögzíti a fejlesztés eredményét.
- (2) Az többi tanulóval együtt oktatott tanuló egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációját központilag kiadott egyéni fejlődési lapon dokumentálja.

-
- A képességkibontakoztató felkészítésben az a tanuló vesz részt, aki a közoktatási törvény 121. § (1) bekezdésének 14. pontja alapján halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül. **A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának megállapításánál a sajátos nevelési igényű halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat csak akkor kell figyelembe venni, ha iskolai nevelésük, oktatásuk a többi tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban, csoportban történik.** Azokat a sajátos nevelési igényű tanulókat, akik a fogyatékosság típusának megfelelően létrehozott iskolai tagozaton, osztályban, csoportban teljesítik tankötelezettségüket, és akikről a szakértői bizottság által kiadott szakvélemény megállapította, hogy kizárólag a többi tanulótól elkülönítetten oktathatóak, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának, arányának meghatározására irányuló valamennyi számításnál figyelmen kívül kell hagyni. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók e rendelet alapján meghatározott száma, aránya az adott tanév során az adott tanév októberi létszámstatisztikában megállapított létszámhoz, arányhoz igazodik.
-

Iskolaváltoztatás

- Ha a tanuló iskolát kíván változtatni, szándékáról a tanuló szülőjének írásban tájékoztatnia kell az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottságot. A szakértői és rehabilitációs bizottság, amennyiben az az iskola, amelybe a tanuló az átvételét, felvételét kéri, az adott fogyatékosásra tekintettel szerepel az intézményi jegyzékben, a bejelentést huszonegy napon belül írásban tudomásul veszi, és szakértői véleményének az iskola kijelölésére és az iskolába történő beiratkozásra vonatkozó rendelkezéseit módosítja. Ha az iskola nem, vagy nem az adott fogyatékosásra tekintettel szerepel az intézményi jegyzékben, a szakértői és rehabilitációs bizottság a tanuló – szükség szerinti – vizsgálata után új szakvéleményt készít. A tanuló vizsgálata mellőzhető, ha a meglévő vizsgálati eredmények kiegészítésére nincs szükség.
-

Kötelező kontroll vizsgálat

- Ha a gyermek, tanuló enyhe értelmi fogyatékos, illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos, illetve súlyos rendellenességével küzd, a szakértői véleményt az első hivatalból történő felülvizsgálat után a tanuló tizenkét éves koráig minden második,
- azt követően és egyéb fogyatékoság esetén minden harmadik tanévben hivatalból felül kell vizsgálni.
- Az e bekezdésben foglaltak nem alkalmazandók akkor, ha a testi fogyatékos, a beszéd-, az érzékszervi, a középsúlyos értelmi fogyatékos, a halmozottan fogyatékos tanuló a többi tanulótól külön, a fogyatékoság típusának megfelelően létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben tanul,
- továbbá – a fogyatékoság típusától függetlenül – akkor, ha a tanuló már betöltötte a tizenhatodik életévét.

Az irányelv előírja:

- 2. § (1) A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelését és oktatását végző iskola helyi tantervét az oktatásért felelős
 - miniszter által az iskolatípusra kiadott kerettantervek közül választott kerettanterv, és az e rendelet 2. mellékleteként
 - kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvében foglaltak figyelembevételével készíti el és
 - fogadja el.
 - (2) A sajátos nevelési igényű tanulót a többi tanulóval együtt nevelő, oktató iskola a helyi tantervének elkészítésénél az e
 - rendelet 2. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvét is figyelembe veszi.
-

Az irányelv előírja:

- A Nemzeti alaptanterv a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma az abban meghatározott: fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a
 - műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek
-

A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

- – a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a Nat és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- – a kollégiumi nevelés országos alapprogramját,
- – a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- – a megyei feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet,
- – a szülők elvárásait és
- – az általuk nevelt tanulók sajátosságait

Az irányelv előírja:

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését,
 - a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
 - az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
 - (ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is terjedjen ki),
 - a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmények pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé,
 - – a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl
-

Az irányelv tartalmazza

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének,
 - új területek bevonásának lehetőségeit,
 - a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,
 - a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.
-

A pedagógiai programok és helyi tantervek kialakításakor figyelembe kell venni:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

Intézményi dokumentumok

Az SNI-s tanulók fejlesztésére vonatkozó

- célokat,
 - feladatokat,
 - tartalmakat,
 - tevékenységeket,
 - követelményeket meg kell jeleníteni:
 - ✓ a) az intézmény pedagógiai programjában,
 - ✓ b) a helyi tantervben
 - ✓ c) a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
 - ✓ d) az egyéni fejlesztési tervben.
-

A fogyatékoság szintjei:

- Biológiai szint,
 - Pszichológiai szint: a képességek szintje,
 - Szociális szint,
-

SNI-inklúzió

- **tanulóközpontú pedagógiai gyakorlat**
 - - differenciált módszertan
 - -habilitáció, rehabilitáció
 - -objektív feltételek biztosítása
 - - önszabályozó stratégiák kialakítása
 - **változatos tanulásszervezési megoldások**
 - - tevékenységre épülő tanulói szerepek
 - - kooperatív technikák
 - **megváltozott pedagógus-szerep**
 - **befogadó iskola**
-

Tanulási képesség

Tanult képesség, melynek a kialakulása függ:

- A személyiségtől, a kognitív képességektől, az emocionális folyamatoktól, a környezeti eseményektől, a saját cselekvéstől.
 - A tanulás közben végzett gyakorlástól, tanulási tapasztalatok szerzése és feldolgozása közben jön létre.
-

Tanulási képesség

- Gyakorlás hatására, a tanulási folyamat során fejlődésen megy keresztül.
 - Biológiai, pszichés, szociális hatásra tartósan, vagy átmenetileg megsérülhet. elakadhat,
-

A klinikai kérdés, a komplex állapotfelmérés

A diagnosztikában hangsúlyos az individuum és a környezete egymásra hatásának vizsgálata

A kognitív képességek dimenziói

- érzékelés, észlelés, egyszerű logikai műveletek elvégzése, fogalomalkotás,
- fogalmi összefüggések felismerése, összetett bonyolult logikai művelet elvégzése, problémamegoldás,
- emlékezés, a figyelem ráirányítása az egyszerű és összetett logikai műveletek tartalmára és azok folyamataira (bevésés, tárolás, felidézés),

A kognitív képességek dimenziói

- **Kapcsolatok kialakulása: kapcsolatok létrejötte más pszichikai folyamatokkal (érzékelés, kitartás, akarat) és más (kommunikációs, kreatív, motoros stb.) képességekkel**
 - **Az intelligencia működése: az előzőek kombinációja, az új helyzetekhez való alkalmazkodás**
 - **Az interperszonális én-kapcsolat: megjelenésük a tudatban, az előző folyamatok önmagára vonatkoztatása**
 - **Az én-identitás kognitív megerősítése: a világ- és az önismeret egymásra vonatkoztatása, önreflexió**
-

A kognitív képességek dimenziói

- A tanulási folyamatokban a kognitív képesség dimenziói összetett formában jelennek meg, köztük egymásra épülés figyelhető meg.
 - A kognitív képesség fejlettségét a kognitív képesség alpműveleteinek együttes működése határozza meg
-

Fejlesztési terv: komplex állapotfelmérés

- **az általános értelmesség** (ismeretanyag , a meglévő ismeretek transzferálása, újrastrukturálása..)
 - **Kognitív struktúrák** (emlékezet,figyelem, kommunikáció)
 - **Szocioadaptív viselkedés,**
 - **pedagógiai és szociokulturális tényező,**(társ. helyzet,családi viszonyok,nevelési körülmények,lezárult,meglévő megsegítés..)
 - **tanuló/ környezet analízis**
-

Az eredményes pedagógiai diagnózis előfeltételei

- Szakmai kompetenciák (tantárgyi, korosztályi és fejlődési, fejlesztési lehetőségek).
 - Didaktikai kompetencia- módszertani felkészültség, a differenciálás eszközeinek ismerete és alkalmazása.
 - Pszichológiai ismeretek.
 - A kapott diagnosztikus információk értelmezésének és értékelésének módszertani kérdéseiben való jártasság.
 - A tanulási nehézségek okainak ismerete és értelmezése.
 - Készség a motiváció fejlesztésére, a feltételek változtatására, célravezető tanulási technikák átadására.
-

A pedagógiai diagnosztika területei

- A **kognitív képességek** (észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás számtalan paramétere közül néhány- megértés, problémamegoldó gondolkodás).
 - A beszéd (színvonala fontos fokmérő, befolyásolja a tanuló gondolkodását, szociális érettségét, személyiségét - vizsgálható a szókincs gazdagsága, variabilitása, a mondatok összetettsége, beszédhibák, diszgrammatizmus, folyamatosság).
 - Szociális érettség (önkiszolgálás, társas viselkedés szintje, interakciók).
 - A kognitív folyamatokat kísérő érzelmi folyamatok, szükségletek, **motiváció**.
 - Motorika.
-

A pedagógiai diagnosztika területei

Kompetenciák vizsgálata (Olvasás, írás, szövegértés, matematikai készségek).

Tanulási szokások, tanulási stílus, stratégiák vizsgálata.

Közben folyamatosan jelzéseket kap a pedagógus a tanuló feladatvállalási készségéről, kudarctűréséről.

A pedagógiai diagnosztikai tevékenység nyomán reáliasan értékelhetővé válnak a tanuló reakciói, teljesítményeinek változásai, és a pedagógus képes lesz bánásmódja, elvárásai várható hatásának mérlegelésére, saját szerepének módosítására.
